

Medicinos daktarė

ZOFIJA STUKONIENĖ

Rokiškio gimnazijos medalininkė Zofija Mickytė onkologija susidomėjo dar būdama medicinos studentė Kaune. Studentų mokslinės draugijos Patologinės anatomijos būrelio narė paruošė išsamų referatą, gerai įvertintą Patologinės anatomijos katedros darbuotojų ir kolegų, apie skrandžio vėžį. Labiausiai pamėgtos disciplinos buvo patologinė anatomija ir onkologija, apie kurią tuomet eiliniai studentai žinojo labai mažai. Savo noru pasirinkta tarnyba „neprestižinėje“ įstaigoje - Kauno onkologijos dispanseryje. Ten Zofija visa siela įlinka į darbą. Deja, netikėta autoavarija - stuburo trauma, ligoninė, baimė, kad nebegalės dirbti. Tuomet šalia atsiranda kitas jaunas onkologijos entuziastas Mečys Stukonis, tuo metu, deja, atitrauktas nuo pamėgtos specialybės kariuomenės gydytojas. Jis žino, kad yra Zofijai reikalingas, jis pasiruošęs ja rūpintis. Galbūt tai laimingai pasibaigusi nelaimė pagreitino dviejų jaunuolių sąjungą višam gyvenimui. Ištekėjusi Zofija lydi vyrą į Ostrovą - jo paskirties vietą - ir ten sėkmingai dirba vietos onkologijos dispanseryje. M. Stukonį demobilizuoja 1957 m., kaip tik tuomet, kai buvo įkurtas Lietuvos onkologijos institutas. Abu Stukoniai tampa vienais iš pirmųjų šios įstaigos darbuotojų ir kūrėjų.

Zofijai pavedama suorganizuoti piktybinių navikų citodiagnostiką - naują kryptį Lietuvoje. Ji išsiunčiama mokytis į Charkovo onkologijos institutą, kur dirbo žinomi citodiagnostikos specialistai. Pirmasis Zofijos tyrinėjimo objektas - natyvinių skreplių preparatų tyrinėjimas, kurio tikslas plaučių navikų diagnostika ir diferencinė diagnostika. Nepaprastas jos kruopštumas ir nuoseklumas padeda įgyvendinti šį metodą Onkologijos institute ir sudominti juo Vilniaus, o vėliau ir visos Lietuvos klinikinių laboratorijų darbuotojus, apmokyti juos. Zofijos Stukonienės dėka citodiagnostika įdiegiama Lietuvoje. Metams bėgant tyrinėjimo objektai kinta. Plinta darbo apimtis. 1967 m. apginama disertacija tema „Skreplių mikroskopinis tyrimas, nustatant ir gydant plaučių vėžį“. Darbe pateikti įdomūs ir nauji Zofijos atradimai diferencinėje plaučių vėžio diagnostikoje. Tuo tarpu jos mokinė A. Minelgienė sėkmingai vykdo tyrimus moters genitalijų citodiagnostikos srityje ir taip pat apgina disertaciją. Palaipsniui Zofija Stukonienė Onkologijos centre suorganizuoja kompetetingą citodiagnostų grupę. Ji pati tampa pagrindine Lietuvos gydytojų konsultante navikų citodiagnostikos srity. Jos sėkmę darbe lėmė darbštumas, kruopštumas ir nuolatinis ryšys su onkologijos klinika ir su patologine anatomija, kas yra būtina tikram citologijos specialistui.

1977 m., kai M. Stukonis išvyko dirbti į Vėžio tyrinėjimo tarptautinį centrą Lione, Prancūzijoje, Zofija išvažiavo kartu su juo ir, pramokusi prancūzų kalbos, dirbo Liono Leono Beraro onkologijos centro citologinėje laboratorijoje. Darbas užsienio įstaigoje praplėtė Zofijos akiratį, o ji pati ten buvo vertinama ne kaip mokinė, o kaip rimta specialistė. Su buvusiais bendradarbiais Lione Zofija iki šiol palaiko ryšius.

Grįžusi į Lietuvą, į savo institutą, daktarė Stukonienė tęsė darbą, glaudžiai bendradarbiaudama su klinicistais. Jos kompetencija, organizaciniai sugebėjimai ir pedagoginis talentas įvertinti paskiriant ją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos neetatine vyr. citologe.

Šiuo metu būdama pagrindine Lietuvos citologų konsultante daktarė Stukonienė didžiausią dėmesį skiria pedagoginiam darbui. Ji yra apylinkių terapeutų kursų, organizuojamų Lietuvos onkologijos centre, kuratorė. Į šį darbą Zofija Stukonienė įdeda visą širdį ir todėl kiekviena kursantų grupė atsisveikina su ja kaip su geriausia drauge palikdama jų geriausia drauge. Daktarė Stukonienė dirba taip pat su Vilniaus Universiteto Medicinos fakulteto studentais ir rezidentais. Pastaraisiais metais ji yra viena iš gimdos kaklelio skryningo Lietuvoje organizatorių ir šį darbą dirba taip pat entuziastingai.

1996 m. Zofijai Stukonienei pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymą suteiktas vyresniosios mokslinės bendradarbės vardas.

Du rūpestingai išauginti Zofijos sūnūs ir vyras padeda jai ir toliau likti tokiai pat darbingai, kokia ji buvo nuo pat jaunystės. Mes, visi jos draugai ir bendradarbiai, pažįstame ją kaip įžvalgią klinicistę, rūpestingą gydytoją, nepaprastai reiklį sau ir kitiems. Dėl to ji yra mylima, vertinama ir branginama.

Profesorė Laima Griciūtė